ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Ο Γιώργος Ρούσης στο νέο του βιβλίο Μετάβαση – Από τη δύναμη της συνήθειας στη διεκδίκηση της μαρξικής ουτοπίας (εκδ. Τόπος) προτείνει ένα νέο αντισυστημικό Είναι ως δρόμο μετάβασης στην απαρχή της χειραφέτησης, την προλεταριακή επανάσταση.

Γιώργος Μαρούσης

Αναμφιβόλως, όσοι προτάσσουν τη στρατηγική της κοινωνικής απελευθέρωσης και του κομμουνισμού γνωρίζουν άριστα ότι, για την επίτευξη του παραπάνω σκοπού, **πριν αλλά και πάνω απ' όλα απαιτείται η συνειδητότητα του λαού** ο οποίος άλλωστε στη συνέχεια, συνειδητοποιημένος και αποφασισμένος, θα προχωρήσει στην προσδοκώμενη προλεταριακή επανάσταση. Χωρίς αυτό το προαπαιτούμενο, ουδέποτε θα επισυμβεί η αναγκαία όσο και ευκταία χειραφέτησή του.

Πάνω ακριβώς σε αυτό το θεμελιώδες ζήτημα έρχεται να συμβάλει καίρια ο Γιώργος Ρούσης με το νέο αντισυστημικό Είναι που προτείνει ως δρόμο μετάβασης στην απαρχή αυτής της χειραφέτησης στο νέο βιβλίο του το οποίο στάθηκε η αιτία για το παρόν κείμενο.

Κατά τη γνώμη μου, το πράττει με απόλυτη επιτυχία. Μια επιτυχία που οφείλεται αφενός στην γνωστή πληρότητα του μαρξιστή διανοητή και αφετέρου στην επιλογή του ύφους και της διατύπωσης των σκέψεών του σε γλώσσα καθαρά εκλαϊκευμένη, γεγονός που προδίδει την προτεραιότητα του συγγραφέα για ένα αποτέλεσμα εύπεπτο και κατανοητό ακόμη και από τον λιγότερο εξοικειωμένο με το προγενέστερο έργο του αναγνώστη.

Ίσως φανεί περίεργο για μια κριτική βιβλίου αλλά είμαι υποχρεωμένος να εστιάσω στο εξώφυλλο, επειδή είναι πρωτότυπο, επειδή αποδεικνύει την ευφυΐα του Ρούση, ο οποίος θέλησε να εκμεταλλευτεί ακόμη και το τελευταίο τμήμα του τόμου που είχε στη διάθεσή του προκειμένου –όπως θα εξηγήσω πιο κάτω- να περάσει ένα ισχυρότατο μήνυμα με πάμπολλους αποδέκτες, επειδή πιστεύω πως ίσως ξενίσει αρκετούς μιας και, είναι αλήθεια, δεν συνηθίζονται παρόμοια εξώφυλλα σε βιβλία πολιτικού στοχασμού. Όπως πληροφορήθηκα από τις εκδόσεις «Τόπος», ήταν και η μόνη μη διαπραγματεύσιμη επιλογή του ίδιου του συγγραφέα.

Έχουμε μπροστά μας λοιπόν το έργο του διάσημου ζωγράφου Ανρί Ματίς (31 Δεκεμβρίου 1869 – 3 Νοεμβρίου 1954) με τον τίτλο «Η χαρά της ζωής», (1905). Σ' αυτόν τον πασίγνωστο πίνακα βλέπουμε ολόγυμνους ανθρώπους σε ένα φυσικό ειδυλλιακό περιβάλλον όπου παίζουν μουσική, χορεύουν και τραγουδούν ξένοιαστοι, άλλοι συζητούν και άλλοι ερωτεύονται, κι όλα αυτά σε μια ατμόσφαιρα άπλετης ομορφιάς και γαλήνης.

Τι θέλει να πει όμως ο καλλιτέχνης (εν προκειμένω ο Ρούσης);

Για τον ίδιο και τους συντρόφους του, κάτι το απολύτως αυτονόητο. Πως, ενάντια στην τρομοκρατία και την άθλια προπαγάνδα που ασκούν αδιαλείπτως και παγκοσμίως όλα τα καθεστώτα που τελούν στην υπηρεσία του διεθνούς καπιταλισμού ο οποίος μας κατασπαράσσει νυχθημερόν, **ο γνήσιος μαρξιστικός κομμουνισμός** δεν έχει καμία σχέση με όσα φοβερά και τρομερά του καταλογίζουν. Αντιθέτως, **επιδιώκει ακριβώς όλα αυτά που απεικονίζει ο πίνακας του Ματίς!** Γιατί η μαρξική ουτοπία, την οποία μας προτρέπει ν' αντιληφθούμε, κάθε άλλο παρά αποτελεί νεκρή φύση. Γιατί ο κομμουνισμός είναι χαρά, είναι τραγούδι και έρωτας, είναι ελπίδα και ομορφιά. Με μια κουβέντα, είναι η ίδια η ζωή!

Και πράγματι: στέλνει σε όλους εμάς το μήνυμά του **καθώς είναι** -όπως θα εννοήσουμε απόλυτα, τόσο κατά την διάρκεια της ανάγνωσης όσο πολύ περισσότερο κλείνοντας την τελευταία σελίδα του βιβλίου- **τόσο σίγουρος για την αλήθεια του,** ώστε όσο καχύποπτος αναγνώστης κι αν είναι κανείς, αποκλείω το ενδεχόμενο να μην αισθανθεί τη θέρμη που αναδύει, σταδιακά αυξανόμενη όσο πλησιάζουμε προς το τέλος, το εν λόγω δημιούργημα.

Ο Ρούσης, για όσους παρακολουθούν τη συγγραφική του πορεία σε βάθος χρόνου, αυτή τη φορά (χωρίς να λείπει καθόλου η επιστημονική τεκμηρίωση που πάντοτε υπογραμμίζει την επάρκεια και την πληρότητά του που αναφέραμε και στην αρχή του κειμένου μας), όπως θα διαπιστώσουν σύντομα, είναι διαφορετικός τόσο στον τρόπο που χειρίζεται το θέμα του όσο και στη μέθοδο με την οποία εδώ προσεγγίζει τον αναγνώστη του. Ιδιαίτερα το δεύτερο στοιχείο, σας βεβαιώνω γι' αυτό, δεν πρόκειται να περάσει απαρατήρητο καθώς πολλές φορές κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης είχα την αίσθηση πως, πλάι μου, ακριβώς στο διπλανό κάθισμα, καθόταν ο ίδιος ο συγγραφέας και σαν παλιός και αγαπημένος μου φίλος με παρακολουθούσε ήρεμα και ανενόχλητα να διαβάζω, με ένα τρυφερό βλέμμα που ίσως και να φανέρωνε την αγωνία του ώσπου να τελειώσω, για να διαπιστώσει πόσο μου άρεσαν, ο ολοφάνερος συναισθηματισμός του, ο πρωτόφαντος αυθορμητισμός του, ακόμα και η καλοδεχούμενη παρορμητικότητα της γραφής του.

Η άποψή μου ύστερα από αυτή την αναγνωστική μου εμπειρία, την οποία σας αποκαλύπτω αμέσως, είναι πως τούτα τα ιδιαίτερα γραφολογικά χαρακτηριστικά του Ρούση, για την προσέγγιση ενός τόσο σοβαρού θέματος, λειτουργούν τόσο πολύ θετικά ώστε, αν και εκπλήσσουν, δεν δυσκολεύεσαι και δεν ταλαντεύεσαι ούτε στιγμή προκειμένου να κατατάξεις και αυτό το βιβλίο του στα διαμάντια του ελληνικού (και όχι μόνο αυτού) πνευματικού θησαυρού.

Παρεμπιπτόντως, πιστεύω ότι διαθέτουμε ένα αξιοπρόσεκτο φιλοσοφικό συγγραφικό δυναμικό και λυπάμαι που το παραγόμενο έργο του είναι καταδικασμένο να παραμένει εντός των τειχών.

Τελειώνοντας, θα ήταν παράλειψη να μην ομολογήσω ότι κατά την διάρκεια της ανάγνωσης πολύ συχνά σφύριζαν σαν στοιχειωμένες στο μυαλό μου κάποιες σκέψεις του Αντ. Γκράμσι όπως οι ακόλουθες. **«Αυτό που συμβαίνει, το κακό που πέφτει πάνω σε όλους, συμβαίνει γιατί η μάζα των ανθρώπων απαρνείται τη βούλησή της, αφήνει να εκδίδονται νόμοι που μόνο η εξέγερση θα μπορέσει να καταργήσει, αφήνει να ανέβουν στην εξουσία άνθρωποι που μόνο μια ανταρσία θα μπορέσει να ανατρέψει»· ή ακόμη «Κάποιοι κλαψουρίζουν αξιοθρήνητα, άλλοι βλαστημάνε χυδαία, αλλά κανείς ή λίγοι αναρωτιούνται: αν είχα κάνει κι εγώ το χρέος μου, αν είχα προσπαθήσει να επιβάλω τη βούλησή μου, θα συνέβαινε ό,τι συνέβη;».**
Δημοσιεύθηκε στο ΠΡΙΝ, 24.1.2015